

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår dato:
19.04.2024

Deres dato:

Vår referanse:
24/4066

Deres referanse:

Advokataksjonen - Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll syn på saken

Sakens bakgrunn

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll kan av eget tiltak, jf. forskrift om kommunikasjonskontroll § 15 jf. § 14, ta opp enhver sak eller ethvert forhold i tilknytning til *politiets og påtalemyndighetens* bruk av kommunikasjonskontroll, romavlytting og dataavlesing (heretter betegnet som skjult metodebruk). Utvalget skal særlig legge vekt på forhold som har vært gjenstand for offentlig omtale eller kritikk, og skal ha for øye den enkeltes rettsikkerhet.

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll retter denne henvendelsen til Justis- og beredskapsdepartementet, som har ansvar for politi- og påtalemyndigheten, samt rettsvesenet.

Våre undersøkelser

Den 4. mars 2024 innledet Advokatforeningen en aksjon som innebærer at foreningens medlemmer som utgangspunkt ikke påtar seg oppdrag som offentlig advokat etter straffeprosessloven § 100a, i saker fra nærmere angitte politidistrikt og særorganer. Riksadvokatembetet ga 14. mars 2024 retningslinjer til påtalemyndigheten i anledning aksjonen. Retningslinjene og Riksadvokatens korrespondanse med Justis- og beredskapsdepartementet 4. og 7. mars 2024 er oversendt til Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll fra Riksadvokaten, og er etter dette gjennomgått av utvalget.

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll sin vurdering

Det følger av straffeprosessloven § 100a andre ledd at

«[a]dvokater oppnevnt etter straffeprosessloven § 100a skal vareta den mistenktes og eventuelle tredjepersoners interesser i forbindelse med rettens behandling av begjæringen. Advokatene skal derved ivareta hensynet til kontradiksjon, og bidra til at saken blir mer allsidig belyst og at vilkårene for den skjulte tvangsmiddelbruken, herunder proporsjonalitetskravet, er oppfylt».

Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll anser regelen i straffeprosessloven § 100a som ufravikelig, jf. ordlyden i første ledd «... retten skal ... straks oppnevne offentlig forsvarer».

Det er Kontrollutvalget for kommunikasjonskontroll sin vurdering at påtalemyndigheten kan benytte seg av fleksibiliteten i vernetingsreglene hvis det fremmes begjæring om bruk av skjulte metoder i et politidistrikt som er omfattet av aksjonen. Hensynet til arbeidsdeling mellom domstolene og en mulig utvidelse av aksjonen anser utvalget i så måte som irrelevant. Hvis retten ikke oppnevner forsvarer, mener utvalget at påtalemyndigheten bør trekke sin begjæring. Det kan tenkes unntakstilfeller der nødrettsbetraktninger gjør seg gjeldende.

Med hilsen

Asbjørn Strandbakken
utvalgsleder

Katrine Kleiven Mentzoni
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til
Riksadvokaten